

Rapport

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat twee bewaarders werkzaam bij PI Zoetermeer haar bij binnenkomst haar colbertjasje lieten uittrekken om door het detectiepoortje te lopen, terwijl zij onder dat colbertjasje slechts in een bh was gekleed.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 4 juli 2007 meldde verzoekster zich om 14.30 uur bij de Penitentiaire Inrichting (PI) Haaglanden, locatie Zoetermeer voor een bezoek. Nadat verzoekster zich had geïdentificeerd, liep zij richting het detectiepoortje. Verzoekster was op dat moment gekleed in een colbert. De bewaarders verzochten haar vervolgens haar colbertjasje uit te doen.
2. Bij brief van 9 juli 2007 diende verzoekster een klacht in bij PI Haaglanden, locatie Zoetermeer over de wijze waarop twee bewaarders haar tijdens haar bezoek op 4 juli 2007 hadden bejegend. Verzoekster klaagde erover dat de betrokken bewaarders haar hadden vernederd door haar te dwingen haar colbertjasje uit te trekken, terwijl zij daaronder slechts in een bh gekleed was.
3. Op 16 juli 2007 liet het Hoofd van de beveiliging van de PI Haaglanden in reactie hierop weten dat uit navraag bij de betreffende bewaarders was gebleken, dat zij dachten dat verzoekster onder haar colbertjasje nog een shirt of iets dergelijks droeg.
4. Bij brief van 27 juli 2007 wendde verzoekster zich tot de Nationale ombudsman.
5. In reactie hierop liet de Nationale ombudsman weten dat nu enkel het Hoofd beveiliging zich over de klacht van verzoekster had uitgelaten en niet de minister van Justitie, daarmee de interne klachtenprocedure niet geheel was doorlopen. De Nationale ombudsman stuurde de brief van verzoekster van 27 juli 2007 door naar de minister met het verzoek de klacht te behandelen.
6. Bij brief van 15 oktober 2007 liet de Sectordirecteur Gevangeniswezen namens de Staatssecretaris van Justitie weten de klacht van verzoekster niet gegrond te achten.
7. Verzoekster kon zich niet vinden in de afhandeling van haar klacht en wendde zich bij brief van 24 oktober 2007 opnieuw tot de Nationale ombudsman.

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat twee bewaarders werkzaam bij de PI Zoetermeer haar bij binnenkomst haar colbertjasje lieten uittrekken om door het detectiepoortje te lopen, terwijl zij onder dat colbertjasje slechts in een bh was gekleed. Zij voerde hiertoe aan dat haar colbertjasje als blouse fungeerde en derhalve op dat moment niet als overjas of buitenjas kon worden aangemerkt. Onder het colbertjasje had zij slechts haar bh aan, met om haar hals een stropdas ter bescherming van haar décolleté. Zij verklaarde dit uitgebreid aan de bewaarders te hebben laten zien en zij deed daartoe ook haar stropdas af. Verzoekster zou hebben voorgesteld door het detectiepoortje te lopen, om aan te tonen dat er niets zou piepen. Verzoekster gaf aan dat de bewaarder dit niet toestond en erop stond dat zij haar jasje zou uittrekken. Verzoekster voelde zich door deze handelwijze van de bewaarders vernederd en aangerand. Verder gaf zij aan dat enkele collega's van de betreffende portiers hun afkeuring over de handelwijze van hun collega's uitspraken en dat één van hen haar adviseerde een klacht in te dienen. Ook gaf zij aan dat alles was vastgelegd door de ter plaatse aanwezige bewakingscamera's.

2. In de op 4 juli 2007 door de twee betreffende bewaarders/portiers van PI Haaglanden, Locatie Zoetermeer opgemaakte en ondertekende melding staat onder meer het volgende vermeld.

"Omstreeks 13.50 uur meldde zich mevrouw M. (N.o.: verzoekster). Mevrouw M. droeg een colbert. Dit werd door ons gezien als overkleding en mocht om die reden niet naar binnen. Wij hebben mevrouw verzocht haar colbert op te bergen in een daarvoor bestemd kluisje. Hierop gaf mevrouw aan dat zij wel vaker bezoekers met een colbert naar binnen heeft zien gaan. Wij hebben mevrouw uitgelegd dat dit op hoge uitzondering gebeurt. Wij konden deze uitzondering wel maken, aangezien wij in de veronderstelling waren dat mevrouw een topje onder haar colbert aanhad. Wel moest de colbert nog door het X-ray apparaat in verband met de detectieprocedure.

Hierop hebben wij mevrouw verzocht het colbert op de band van de X-ray te leggen en vervolgens "pieploos" door de poort heen te lopen. Op het moment dat zij haar colbert op de band neerlegde constateerden wij dat zij alleen nog een bh aanhad. Mevrouw heeft niet aangegeven dat zij onder het colbert alleen een bh droeg. Had mevrouw dit wel gedaan, dan hadden wij haar niet verzocht haar colbert op de band te leggen. Wij hebben mevrouw vervolgens verteld dat dit niet de bedoeling is en dat wij haar nu eigenlijk moeten weigeren. Dit omdat er in de huisregels staat dat het niet toegestaan is (half) ontbloot de detectieprocedure te ondergaan. Omdat wij het idee hadden dat zij niet op de hoogte was van deze regel, hebben wij haar het voordeel van de twijfel gegeven en besloten wij het bezoek toch plaats te laten vinden. Wij hebben mevrouw de huisregels gegeven en deze op laten bergen in haar kluis zodat zij dit thuis kan doornemen. Vervolgens hebben wij mevrouw gewaarschuwd dat wij er schriftelijk melding van maken en dat zij de volgende keer toch echt minder schaars gekleed moet komen omdat wij zo de detectieprocedure niet kunnen uitvoeren. Ook is haar verteld dat dit een eenmalige uitzondering was, en wanneer dit weer gebeurt, wij haar in het vervolg de toegang moeten ontzeggen."

3. Gedurende het onderzoek legde een door verzoekster bedoelde getuige, bewaarder A, tegenover een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman, telefonisch een verklaring af. Hierin deelde hij mee dat hij niet direct getuige van de handelwijze van de portiers was geweest. Kort gezegd verklaarde hij dat verzoekster zeer verontwaardigd was op het moment dat zij door het detectiepoortje kwam en hem vertelde dat zij door de portiers was gedwongen haar colbertjasje uit te doen, terwijl zij daaronder slechts gekleed was in een bh. Afgaand op haar verhaal was hij eveneens verontwaardigd geweest en had hij voorgesteld met haar mee terug te lopen om van de betreffende portiers te horen wat er was gebeurd. Getuige A verklaarde dat de portiers hem direct vertelden dat zij niet wisten dat verzoekster onder het colbert slechts gekleed was in een bh. Dit bleek hen pas op het moment dat verzoekster haar colbert had uitgetrokken. Ook verklaarde getuige A dat verzoekster eerder was gevraagd haar stropdas af te doen, hetgeen zij gedaan zou hebben, welke stropdas zij vervolgens in een kluisje had gelegd. Toen getuige A de verklaring van de portiers had gehoord, was hij naar zijn zeggen gerustgesteld. Hij verklaarde tegenover de medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman dat zoiets in zijn ogen kan gebeuren. Daarnaast gevraagd ontkende hij verzoekster te hebben geadviseerd een klacht over de portier in te dienen. Hij verklaarde daarover dat verzoekster hem had aangegeven dat zij een klacht over zijn collega's in zou dienen, waarop hij haar slechts had geantwoord dat dit mogelijk was. Ten slotte verklaarde hij dat er - anders dan door verzoekster was gesteld - bij de ingang geen camera's hangen. Deze hangen volgens hem wel op het terrein buiten de PI en in de gangen nà de detectiepoortjes.

4. In het toelatingsbeleid van de PI Haaglanden, vestiging Zoetermeer, vastgesteld op 18 januari 2006, staat in artikel 4.2.12. het volgende vermeld.

"Indien om wat voor reden de detectie en/of controle niet (goed) kan worden uitgevoerd kan er geen toegang plaatsvinden. Het is bezoekers dus nadrukkelijk niet toegestaan om zich (gedeeltelijk) te ontkleden om 'pieploos' door de detectiepoort te gaan (bijvoorbeeld een vrouwelijke bezoeker die haar broek uitdoet). Indien bezoekers zich ondanks uw waarschuwing toch ontkleden, dient u hen de toegang te weigeren. Nadat iemand de toegang is geweigerd dient de betreffende leidinggevende of de functionaris die betrokkene heeft aangemeld hierover geïnformeerd te worden. Tevens dient u dit te noteren in het logboek."

5. De secretaris-generaal liet namens de staatssecretaris van Justitie in zijn reactie weten de klacht van verzoekster ongegrond te achten. Hij was van oordeel dat de beide medewerkers verzoekster bij hoge uitzondering wilden toestaan de inrichting met een colbertjasje binnen te gaan, maar dan moest verzoekster wel haar jasje uitdoen en op een lopende band door een X-ray apparaat laten gaan. Verzoekster trok daarop haar jasje uit, waardoor zichtbaar werd dat zij onder haar jasje alleen een bh droeg. Meteen daarop legde zij het jasje op de lopende band en liep door het poortje, nog voordat de betrokken medewerkers haar hadden kunnen meedelen dat zij het jasje kon blijven dragen.

Verzoekster heeft niet aangegeven dat zij onder haar jasje met stropdas geen andere bovenkleding droeg.

Naar aanleiding van de vraag van de Nationale ombudsman of het voorval op 4 juli 2007 door een bewakingscamera is vastgelegd en zo ja, of die beelden dan nog voorhanden zijn, heeft de secretaris-generaal geantwoord dat in de toegangsruimte tot de inrichting camerabewaking aanwezig is, maar dat beelden daarvan worden opgenomen noch bewaard.

6. In een aanvullende reactie van 2 juni 2008 antwoordde de staatssecretaris van Justitie op nadere vragen van de Nationale ombudsman dat in tegenstelling tot wat eerder in dit verband is meegedeeld, zich in het entreegedeelte van de PI Zoetermeer waar bezoekers van gedetineerden zich aanmelden en waar deze worden gedetecteerd, geen camera's hangen. Het opnemen van camerabeelden is dan ook niet mogelijk. De staatssecretaris betreunde het dat zijn eerder bericht op dit punt onjuist was en bood de Nationale ombudsman daarvoor zijn verontschuldiging aan.

Beoordeling

7. Uit het onderzoek is gebleken dat de lezingen van verzoekster en de bewaarders van de PI Zoetermeer lijnrecht tegenover elkaar staan. In het algemeen onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel over een klacht als de standpunten van verzoekster lijnrecht tegenover de standpunten van het bestuursorgaan staan. Die situatie doet zich evenwel niet voor indien er sprake is van omstandigheden op grond waarvan aan de ene stelling meer betekenis kan worden gehecht dan aan de andere stelling. In dit geval houdt verzoekster stellig vol dat zij door de bewaarders gedwongen werd haar colbertjasje uit te trekken, terwijl zij wisten dat zij daaronder slechts een bh droeg, terwijl de bewaarders ten stelligste hebben ontkend dat zij dit wisten.

8. De door verzoekster genoemde getuige die door een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman telefonisch is gehoord, heeft de verklaring van verzoekster niet kunnen bevestigen. Hij verklaarde geen directe getuige van het voorval te zijn geweest en direct na het voorval van de portiers te hebben vernomen dat zij er pas achter kwamen dat verzoekster slechts gekleed was in een bh op het moment dat zij haar colbertjasje uittrok. Dit komt ook overeen met de schriftelijke melding die de bewaarders diezelfde dag hebben opgesteld.

9. Uit het onderzoek is verder gebleken dat er geen camerabeelden van het voorval voorhanden zijn. Niet alleen heeft de staatssecretaris van Justitie zulks, na daartoe door de Nationale ombudsman tot tweemaal toe te zijn bevraagd, verklaard, ook de in de PI werkzame bewaarder die in het kader van het onderzoek op verzoek van verzoekster als getuige is gehoord heeft dit verklaard.

10. Nu zich derhalve geen omstandigheden voordoen op grond waarvan aan de ene lezing meer betekenis moet worden toegekend dan aan de andere lezing, overweegt de Nationale ombudsman dat niet is vast komen te staan dat de bewaarders van de PI Zoetermeer verzoekster hebben gedwongen haar colbertjasje uit te trekken, terwijl zij wisten dat zij daaronder slechts gekleed was in een bh.

Om die reden onthoudt de Nationale ombudsman zich op dit punt van een oordeel.

Conclusie

Ten aanzien van de klacht over de onderzochte gedraging van de Penitentiaire Inrichting Haaglanden te Zoetermeer, onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel.

Onderzoek

Op 24 oktober 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw M. te Rotterdam, met een klacht over een gedraging van de Penitentiaire Inrichting Haaglanden te Zoetermeer. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en werd hij verzocht een aantal vragen te beantwoorden alsmede een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Door de Nationale ombudsman zijn vervolgens nadere vragen gesteld aan de minister van Justitie. Ook werd door een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman telefonisch een getuige gehoord.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De reacties van verzoekster en een betrokken ambtenaar gaven geen aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen en/of aan te vullen. De minister van Justitie en de getuige gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Brief van verzoekster aan de Nationale ombudsman van 19 oktober 2007, met bijlagen.

Standpunt van de staatssecretaris van Justitie van 11 januari 2008, met bijlagen.

Reactie van verzoekster van 19 februari 2008.

Telefonische verklaring van getuige A. op 21 april 2008 afgelegd tegenover een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman.

Reactie van 2 juni 2008 van de staatssecretaris van Justitie op nadere vragen van Nationale ombudsman.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Toelatingsbeleid Penitentiaire Inrichting Haaglanden, vestiging Zoetermeer, vastgesteld op 18 januari 2006

4.2 Detectie en Controle

"4.2.1 Toegang tot de inrichting wordt slechts verleend nadat de portier heeft vastgesteld dat betrokkene veilig is bevonden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de detectiepoort en, indien van toepassing, het bagagedoorlichtingsapparaat. Ook jassen en schoenen moeten desgewenst door het bagagedoorlichtingsapparaat.

(...)

4.2.12 Indien om wat voor reden de detectie en/of controle niet (goed) kan worden uitgevoerd kan er geen toegang plaatsvinden. Het is bezoekers dus nadrukkelijk niet toegestaan om zich (gedeeltelijk) te ontkleden om 'pieploos' door de detectiepoort te gaan (bijvoorbeeld een vrouwelijke bezoeker die haar broek uitdoet). Indien bezoekers zich ondanks uw waarschuwing toch ontkleden, dient u hen de toegang te weigeren. Nadat iemand de toegang is geweigerd dient de betreffende leidinggevende of de functionaris die betrokkene heeft aangemeld hierover geïnformeerd te worden. Tevens dient u dit te noteren in het logboek."